

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מאמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת צו-פורים תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 425

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

"היום נכבד לבני אמונים"

"היום נכבד לבני אמונים, זיהרים לשמרו אבות ובנים" - מלים אלו המפורסות כל כך מפיוט "יום שבתון", שמשו בעברוננו מקור השפעה לקריאת שמה של המהפכה שהתעוררה בעשור האחרון בכל העולם - מהפכת 'בני אמונים'.

"בני אמונים", הם בני ישראל המאמינים בה' ובתורתו. "בני אמונים", הם המקפידים על עניית אמן כמו שלמדנו בגמרא (שבת קיט ב): "פרתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים" - שעונים אמן!"

זהו גם הקשר להמשך הפיוט "זיהרים לשמרו אבות ובנים", ענינו מיחד יש בחנוכה הבנים לעניית אמן, כפי שכתב הרבנו"א (או"ח קכד ז): "וילמד בניו הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן, יש לו חלק לעולם הבא".

דבר מפלא מצאנו, כי גם מרדכי הצדיק הקפיד על הלכה זו; כמו שכתב הש"ש מוסר' על הפסוק (אסתר ב: ז) "וייהי אמן את הדסה - היא אסתר" - שהיה מחנך את אסתר לומר אמן "כי אין לה אב ואם"! בענין יקר ונשגב זה, טרח הדוד מרדכי למלא את מקום האב והאם (מנחת אליהו פרק לב).

מסתבר, כי אסתר המשיכה להקפיד על כך אף לאחר צאתה מבית מרדכי, כמו שמעיד הכתוב (שם ט): "ואת מאמר מרדכי אסתר עשה כאשר היתה באמנה אתו".

אך טבעי הוא פי הנס הגדול שאנו חוגגים ומצינים בימים אלו, מרמז במלה "אמן" - ראשי תבנית: "נס מרדכי אסתר".

נשתדל ונרבה בעניית אמן, ונזכה לראות נסים וישועות כבכמים ההם בזמן הזה!

בקריאת 'קיימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם',

שבת שלום ופורים שמח,

298 219 מכוולס"ן

ולחטאת", כאלו נאמר: "זאת התורה - לא עולה לא מנחה ולא חטאת" - שהעוסק בתורה נפטר מהבאת קרבנות.

בדומה לכך הביא הטור (או"ח תקפב) שהמהר"ם מרוטנבורג הקפיד לומר בעשרת ימי תשובה: "זכרנו לחיים" - בשו"א, ולא 'לחיים' - בפפת"ח, כי מלת 'לחיים' עלולה להשתמע כ: 'לא חיים', והרי בימי הדין יש לזדקק היטב בתפלה (משנה ברורה' שם טו).

על פי האמור הסביר רבי שמריה זלמן מלייפניק פרוש נפלא בדברי הגמרא (ר"ה טז ב): "שלשה ספרים נפתחו בראש השנה... צדיקים גמורין - נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים, רשעים גמורים - נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה, בינוניים - תלויים ועומדים מראש השנה ועד יום הכפורים"; בכל הספרים נכתבת המלה 'לחיים', אלא שלצדיקים היא נכתבת בשו"א - 'לחיים', לרשעים בפפת"ח - 'לחיים' [במשמעות 'לא חיים'], ואלו הבינוניים היא נכתבת ללא נקוד, וביום הכפורים היא תנקד בהתאם לגזר דינם ('נחלת יעקב' - אבני שהם' ואתחנן).

בכך באר השר שלום מבעלזא את לשון הפסוק בפתיחת הפיוט הנאמר קדם קדשה של יום ב' של ראש השנה: "היום יפתחו שלשה ספרים מנקדים", שכן כאמור ההבדל בין הספרים הנפתחים בראש השנה הוא רק בנקוד ולא באותיות עצמן (מהר"ש מבעלזא ר"ה);

זיירות במאה ברכות - בפרט לפנהנים

"צו את אהרן ואת בניו לאמור זאת תורת העלה" (ו ב)

בספר הרוקח (סי' סכ) מובא שאמירת מאה ברכות ביום מגנה על האדם ממאה קללות הפתובות במשנה תורה [בחמש דברים בפרשת פי תבא]. לכאורה, אם כל אדם מצוה לברך מאה ברכות כדי להנצל ממאה תוכחות, על אחת כמה וכמה שהפנהנים המשפיעים ברכה לישראל צריכים להקפיד על כך, כדי להרחיק הקללה ולהשפיע לישראל ברכה.

קמו לדבר נתן למצא בפסוק שלפנינו: ראשי התבות "צו את אהרן ואת בניו" הם בגימטריה 'מאה', והתבה "לאמור" שאחריהן מתפרשת כצווי מיוחד לפנהנים לומר מאה ברכות בכל יום (זו הצדי' [לר"ז רייכנברג]).

'לעסוק' בתורת הטאת

"זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני ה' קדש קדשים הוא" (ו יח)

במסכת מנחות (ק"א א) דרש רבי יצחק מכו שמכנה התורה את מעשה החטאת "תורת החטאת", כי "כל העוסק בתורת חטאת כאלו הקריב חטאת". השל"ה הקדוש (מסכת תענית אות לג) דקדק מכו שנקט רבי יצחק לשון 'כל העוסק', ולא 'כל ההוגה', כי כדי ש'תורת החטאת' תחשב במקום קרבן אין די באמירתה מן השפה ולחוץ, אלא יש 'לעסוק' בה הינו ללומדה בכונה ובהבנת הלב.

תורה הבאה מכח חובה - אינה תודה

"אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלות מצות גולת בשמן וירקמי מצות משחים בשמן וסלת מרבכת חלת גולת בשמן" (ו יב)

לשיטת רש"י (מנחות עט ב [כת"י] ד"ה לאחר) יש שח"כים להביא קרבן תודה, והם הארבעה שצריכים לברך 'ברכת הגומל' - חולה שנתרפא, חבוש שיצא מבית האסורים, יורדי הים שעלו ליבשה והולכי דרכים שהגיעו לישוב, שעליהם נאמר (תהלים קז כא- כב): "ודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם; ויזבחו זבחי תודה".

אולם, יש החולקים וסוברים שאף ארבעה אלו אינם ח"כים להקריב קרבן תודה, ומה שצאמר: "ויזבחו זבחי תודה", אינו בא להורות חובה, אלא לומר שדרכם של אלו להודות ולהביא קרבן תודה (ד"ק תהלים שם; שיטה מקבצת מנחות שם אות ט).

בעל 'שבט הלוי' באר כי סברת הסוברים שאף מי שנגעשה לו נס אינו חייב להביא תודה, היא לפי שכל ענינה של הודאה הוא שהאדם מתעורר מעצמו להודות לה' על הטוב שגמלו, וקרבן הבא מחמת חיוב וכפיה אינו יכול להחשב כ'תודה' (ד"רשות ושיחות שבט הלוי" - תש"ס, עמ' קטו).

העוסק בתורה פטור מעולה

"זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים" (ז לז)

חכמים (מנחות ק"א א) דרשו מפסוק זה כי: "כל העוסק בתורה, אינו צריך לא עולה ולא חטאת ולא מנחה ולא אשם". לפי שהתורה מכפרת על עוונותיו של הלומד - כקרבן (רש"י שם ד"ה אין צריך). במדרש (תנחומא צו יז) מבאר כי חכמים דרשו את האות "ל" [או: "ל"] הפתובה בפסוק לפני שמות הקרבנות במשמעות 'לא', ופרשו את הפסוק: "לעלה למנחה

מ'מתנות לאביונים' ל'ינהפור' הוא

לפניו עגלה עמוסה במצרכים. בנצי נתקף ברגשות רחמים למראהו, אולם כאשר הוא ראה אותו מעמיס את תכולתה לתא המטען של מכונית יקרתית שחנתה ברחוב הסמוך, התחלפו רגשות הרחמים בכעס.

כאשר שאל את אביו לפשר הדבר, ספר לו אביו בחצי חיוך, כי מדבר במשפחה שירדה מנכסיה זה מכבר. כלפי חוץ מתנהלים בני המשפחה בעשירות, אולם בפעל הם עניים מרודים הנתמכים בארגון החסד שבראשותו.

עתה, כשהבחין בנצי בילד, הבין את הכל. תמיהה בת חמש שנים התישבה לפניו באחת. המום ונבוך הוא עצר באחת את חבריו והורה להם לצאת מהבית. מסתבר כי גם הילד הבין, ובעקבותיו אביו; איצ'לה, חור פסיד, יצא לחצר, נופף בפנקס ההמחאות אל מול פניו של בנצי וכמעט שהתחנן בפניו לחזר. אלא שבנצי הנבוך סרב בהחלטיות.

"סליחה..." הוא מלמל ופנה לצאת בעקבות חבריו אל הרחוב, אלא שאז התרחש דבר נורא. איצ'לה התמוטט מלוא קומתו וצנח מעלף אל השקע. הבחורים שבו במהירות, שפכו עליו מים ובקשי הצליחו להעירו. בנצי חריף השכל הבין מיד על מה מדבר. הוא קרא לחבריו והשביע אותם מול עיניו המפלבלות של איצ'לה כי לא יספרו לאיש על הגלוי הנורא שנגלה לגנדי עיניהם.

איצ'לה נרגע מעט, ובנצי שהיה חדור ברוח טובה הכריז בקול גדול: "חברים, פורים היום! בפורים 'כל הפושט יד נותנים לו'. בואו נתפלל לה' ונברך את איצ'לה כי בשנה הקרובה ירים ה' את קרנו כבראשונה ויברכו בעשר רב, עשר אמת ולא מדמה".

החברים הנרגשים ואיצ'לה ביניהם ענו 'אמן' בהתלהבות רבה, ולאחר ששבו והבטיחו שלא לגלות לאיש את הסוד שנחשף לעיניהם, פנו לצאת מהבית.

התפלה שנאמרה מעמק לב, וה'אמן' הנלהבת שוננתה אחריה פעלו את פעלתן. בשנה הבאה התענינו לפתע קונים בנכס ישן זנוח שירש איצ'לה מאביו. עד פה איש לא חפץ בו, אולם עתה קבל תמורתו סכום גדול מאד. כצאצא לשושלת מפארת של סוחרים ממלחים הוא השקיע מיד את הכסף בהזדמנות עסקית נדירה שנוקרתה לפניו, ומהון להון - בחג הפורים הבא - יכול היה איצ'לה לראשונה בלב שקט לתת בטוי ללבו הנדיב. כאשר הת'ת הראשון שצכה למתת ידו היה, כמובן, הת'ת של בנצי.

אצל בנצי - השמועה על קמצנותו של איצ'לה דוקא הזרימה לגופו אדרגליו, והוא החליט לאמץ אותו כפרויקט אישי. הוא קבע כיעד להוציא ממנו לכל הפחות חמשת אלפים שקלים, וכבר כחדש לפני פורים החל לחשב כיצד יבצע את תכניתו.

בסופו של יום בנצי הצליח. הוא הפעיל לחץ עצום על איצ'לה, ולאחר כמה תרגילים מתחכמים, כאלו שרק הוא ידע לעשות, איצ'לה תמיד נכנע. באנחה כבדה הוא היה שולף את פנקס ההמחאות, רושם עליו את הסכום הנדרש ומושיט לבנצי, לקול צהלת המון הבחורים שנאספו במקום.

במשך חמש שנים נמשך הדבר. בנצי חש כי כל יקרתו תלויה בהצלחתו בתפקיד המיוחד שנטל על עצמו, ואיצ'לה מצדו שתרף פעלה באפן מלא; התנגד בכל כחו, ולבסוף נפל שדוד... בנצי היה יוצא מהבית שכור מאשר, מלוה במבטיהם המעריצים של חבריו.

למען האמת, ושלא לצטוט, לא פעם היו לבנצי נקיפות מצפון. לאחר כל בקור פורמי מצלח בביתו של איצ'לה הוא היה יוצא עם שאלות שהתקשה לענות עליהן... איצ'לה גר בבית מפארת ומרהט בהדור שירש מאביו, ומפעם לפעם הוא אף נראה מתניע ברחובה של עיר ברוב נוצץ. אולם שלא כמצפה מגביר כמוהו, סעדת הפורים בביתו, שאת שאריותיה היו זוכים בנצי וחבורתו לראות, הייתה דלה ועלובה ביותר. גם אפיו הנח ועדינותו שעמדו בסתירה גמורה לקמצנותו היו לבנצי לתעלומה.

היו לו עוד תמיהות בסגנון זה, ובכל זאת, אפשר שלמען הצלחת הת'ת ואפשר שלמען הצלחתו האישית, התעלם בנצי מהאמתים והמשיך לפקד את ביתו של איצ'לה כרגיל.

באותה שנה שאודותיה נסוב ספורנו, נכנסו בנצי וחבריו כהרגלם, ברנה ובצהלה, לביתו של איצ'לה. בנצי החל ב'הצגה' כהרגלו אולם לפתע נאלם דם; מבטו נפל על ילד כבן שתיים עשרה, בנו של איצ'לה, שעמד ליד השלחן. פניו היו מפרות לו עד מאד, והוא מיד נזכר...

אביו של בנצי היה מנהלו של ארגון צדקה ידוע שהיה מחלק סלי מזון למשפחות נזקקות. בשבוע שעבר נקלע בנצי למקום בשעת החלוקה והבחין בילד זה כשהוא גורר

בכל שנה, לקראת ימי הפורים עולה קרנו של בנצי. בנצי הלומד באחת מהישיבות הידועות בבני ברק משמש בישיבתו כמנהל הת'ת - מפעל 'תומכי תורה' - הנועד לתמוך בחתנים ובבחורים נזקקים מבני הישיבה וממלא את תפקידו בהצלחה רבה.

לקראת ימי הפורים יושב בנצי בחדר הת'ת כשרשימותיו בידו, והוא מארגן את מסלולי הסירות, הלא הן קבוצות הבחורים הסובבים ביום הפורים בין בתי נדיבי עם, ומשתמשים במיטב כשריהם כדי להוציא מ'לקוחותיהם' כמה שיותר מומן בעבור הת'ת.

המבחרת מבין כל הסירות היא כמובן זו

בנצי החל ב'הצגה' כהרגלו אולם לפתע נאלם דם; מבטו נפל על ילד כבן שתיים עשרה, בנו של איצ'לה, שעמד ליד השלחן. פניו היו מפרות לו עד מאד, והוא מיד נזכר...

בני ישיבות במגבית פורים (תמונת אילוסטרציה)

שבנצי עומד בראשה. הבחורים הנמנים על סירת זו נבחרו על ידו בקפיצה, אחד מני אלה... ורק התורמים ה'כבדים' ביותר זוכים לבקורה. בנהול הסירת' מראה בנצי את כשרויו המיוחדים בנהול משא ומתן. הוא עושה זאת ביעילות יתרה, ונדמה כי אין מי שעומד בפניו.

אפלו איצ'לה הגביר אינו מצליח לעמד מול בנצי. איצ'לה זה נודע כקמצן מן נדיר, אשר גם ביום שבו 'כל הפושט יד נותנים לו' היה קופץ את ידו ומשיב ריקם את פני כל הפוקדים את ביתו.

אלא שאחד כמו בנצי לא ירתע מסטיגמה כזו או אחרת...

פורים – פורים

כתבו חכמי הזהר (תשובי זהר נז ב) שפורים נקרא על שם יום הפורים. הגאון מוילנא ('הל אור' לקוטים על הזהר, סוף ספר שמות) מבאר שכל המועדים שנתנו לישראל הם 'חציו לה' וחציו לכם', לבד מיום הפורים שכלו לה', שהרי אסור הוא באכילה ובשתיה. לפיכך תקנו חכמים את יום הפורים כהשלמה ליום הפורים, והרי שני מועדים אלו יחדו - 'חציו לה' וחציו לכם'.

הקדשת לוי' (קדשות לפורים קדשה ראשונה) מבאר שיום הפורים נקרא בשם זה, לפי שהוא כ'פורים'. רבי צדוק הכהן מלבליו לומד מכך ששני הפורים הם ימי רצון יותר מיום הפורים, שהרי לשון 'כפורים' משמעות שתלו את יום הפורים בפורים, והרי הדרך היא שתולים את הדבר הקטן בדבר הגדול ('רסיסי לילה' אות כה).

'מה שאלתך וינתן לך'

אמרו צדיקים: פורים הוא עת רצון מיוחד, ויכול כל אדם לבקש שיתמלאו כל משאלות לבו לטובה, שהלא כף נפסק ב'שלחן ערוך' (או"ח תרצד ג): "אין מדקדקים במעות פורים אלא כל מי שפושט ידו לטל נותנים לו". והלא הקדוש ברוך הוא מקים את כל המצוות, ואם בודאי מקים הוא את מצות 'מתנות לאביונים' בפורים ונותן לכל הפושט יד, ככל אשר יבקש ('חדושי הרי"ם על התורה' עניני פורים; 'פרי צדיק' עניני פורים).

ה'שפתי צדיק' מפילץ באר: 'דברי הצומות וזעקתם' של מרדכי ואסתר פעלו שיתקבלו כל תפלות שיתפללו ישראל ביום הזה בכל הדורות. וכפי שה'מן נבעת' בפורים (אסתר ז ו), כך כל הסטרא אחרא נבעתים ביום הזה ונמנעים מלקטרג על תפלות ישראל ('שפתי צדיק' ח"ב, פורים אות לט).

וכן אף כתב ה'שם משמואל' (פורים עמ' קצו): גם פורים לא היה רק גם לדורו, אלא בכל שנה ביום הפורים מתעורר רשם הגס שהיה בימי מרדכי ואסתר, ואז ביד כל יהודי לבקש מהקדוש ברוך הוא על כל דבר.

האדמו"ר רבי יצחק אייזיק מקומרנא גלה בספרו 'נדבת פי' (מותר שקלים): "קבלנו שבימי הפורים עולות כל תפלות ישראל למקום הגבוה ביותר בלא מעכבים. קבלתי זאת בלחישת ונגעשיתי 'הולך רכיל' וגליתי זאת לכל מתוך אהבת ישראל".

התפלות שהתקבלו

מספר על קבוצת אברכים מהעיר לייקווד שבניו ג'רזי בארצות הברית, שדברי הצדיקים על גדל מעלת התפלה ביום הפורים עוררו את לבם, והם התאחדו להתחזק בתפלה ובתחנונים ביום הפורים. בימים שלפני הפורים הם הכינו לעצמם סדר יום מפרט לפורים; קבעו עת שכיבה ועת השקמה, יחדו זמן לתפלות, לאמירת תהלים ולשאר מצוות היום, דבר שהועיל להם לנצל פראוי יום גדול זה.

אותם אברכים העידו ואף פרסמו זאת ברבים, שבתוך זמן קצר, זכו הם לראות ישועות מעל לדרך הטבע, איש איש במצוקותיו ובבעיותיו, בגוף ובפמון ('באר החיים' [לר"א ביזרמן] פורים עמ' פ).

תפלת מרדכי – בימים ההם ובזמן הזה

בימים ההם כמו בזמן הזה היתה עבודת התפלה חלק מהותי מיום הפורים. במגילת אסתר ובמדרשים הרבים שנכתבו עליה, שזורה התפלה כחוט השני המקשר בין כלל הנסים שנעשו לישראל באותה שעה. אף מרדכי הצדיק מכנה בגמרא (מגלה יב ב): "בן אייר" - בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפלתו, 'בן שמעי' - בן ששמע אל-תפלתו, 'בן קיש' - שהקיש על שגרי רחמים ונפתחו לו".

כך אף מתאר במדרש (אסתר ז ג): "באותה שעה [שנגזרה גזרת המן] רץ אליהו זכור לטוב בבהלה... ואמר לו למשה... 'מה תענה על הצרה הזאת... אמרו לו משה: 'כלום יש אדם כשר באותו הדור?' אמר לו: 'יש, ושמו מרדכי, אמר לו: 'לך והודיעו פדי שיעמד הוא משם בתפלה, ואני מכאן, ונבקש רחמים עליהם לפני הקדוש ברוך הוא...".

ואכן המהר"ל מפראג מאריך לבאר בהקדמתו לפרושו 'אור חדש' על המגלה כי גם ימי הפורים היה מחמת ששמע ה' ותברך את תפלת ישראל, ככתוב (אסתר ט לא): "דברי הצומות וזעקתם", ומוסיף המהר"ל ש"אין גאלה שנעשית על ידי תפלה כמו הנס שבימי מרדכי ואסתר".

מאז ועד עצם היום הזה נודעה סגולתה הגדולה של התפלה ביום הפורים. רבים שהכירו במעלתה אף פעלו ישועות רבות בזכותה. במאמר שלפנינו לקטנו אמרות ופנינים מתוך דברי רבותינו על אודותיה, ויהי רצון שיפעל הדבר להתעוררות וימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה.

להשכים בבקר

בספר הקדום 'נהג כצאן יוסף' (פורים אות ח) הביא כי בפרנקפורט נהגו להשכים ביום הפורים בשחרית כדי לסיים את פרקי התהלים של אותו היום קודם הנץ החמה. והביא (וכן ב'אליה רבה' או"ח תרסד ג) כי יום הפורים הוא אחד מחמשת הימים שמשפכים בהם לתפלה. [ימים אלו נרמזים בפסוק: 'וישפכם אברהם בבקר' (בראשית ט כז) - 'אברהם' סופי תבות: הושענא, ט' באב, יום כפור, ראש השנה, פורים].

בספר 'סגלות ישראל' (מערכת פ אות ד) הביא: "קבלתי מגדול אחד ז"ל שסגלה בפורים להשכים בבקר ולהרבות בתפלה ובבקשה לפני השם ותברך על כל דבר. הן בני, חיי ומזוני והן על שאר דברים ועל כל קרוביו, כי באותו היום הוא עת רצון מאד, וכל העולמות המה בשמחה וברצון... וכן הוא מקבל מפי גדולי הצדיקים זי"ע...".

כח התפלה לדורות

הגרי"ז מבריסק ציון לדברי הרמב"ם (סוף מגן המצוות) שמשטרת קריאת המגלה היא לפיכך את כח התפלה והזעקה ולהודיע עליו לדורות הבאים, וכן לקיים את החובה להודות על הנס הגדול. שפך כתב הרמב"ם: "וצאו לקרות המגלה בעונתה, כדי להזכיר שבחיו של הקדוש ברוך הוא ותשועות שעשה לנו והיה קרוב לשועתנו, כדי לברכו ולהללו וכדי להודיע לדורות הבאים שאמת מה שהבטיחנו בתורה (דברים ז ד): 'כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו...".

ובאר הגרי"ז שלפי שרצו להודיע על כח מעלת התפלה לדורות הבאים, קבעו לומר בפיוט 'שושנת יעקב', הנאמר לאחר קריאת המגלה: 'תשועתם היית לנצח ותקוּתם בכל דור ודור, להודיע שכל קוּי לא יבשו ולא יפּלמו לנצח כל החוסים בך' (פניני רבנו הגרי"ז עמ' 19).

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו

לכבוד מערכת 'וכל מאמינים',

כמי שאזכה במשך שנים רבות לשמש כמלמד באחד מתלמודי התורה החשובים בירושלים, ברצוני לתת דגש מיוחד במכתבי זה על התועלת האדירה שיש בכך שפוגלים את הילדים לברך ברכות השחר בחברותא מקטנותם, כפי שראיתי מנסיוני האישי.

ראשית, הילדים מתרגלים להוציא את הברכה מפיהם מלה במלה בקול. פעולה זו מעוררת את לבם ומחדירה בהם את רוממות התפלה. בנוסף, הדגש על עגית אמן פראוי במסגרת הפתח מחדירה בלב הילדים את חשיבות עגית אמן, דבר שכה נצרך בדורנו.

כאן המקום לעורר על דבר פאוב. איני רוצה לקטרג, אבל לדאבון לב הילדים מספרים לא אחת כי הם רואים אנשים שמטווחים בחזרת הש"ץ או בקדיש, ואין ספק שהדבר מקרר את החוץ שהם מקבלים לרצינות בתפלה.

כמה חשוב אפוא להמשיך ולחזק הנהגה זו של אמירת ברכות השחר בחברותא המחזירה בהם את ההפכה הנכונה שערפה של אמן לא יסלא בפז.

רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך שלח להם את "בני אמונים" המזכים את ישראל! חזקו ואמצו!

י.י. - ירושלים.

נמן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

מרדכי חנך את אסתר לעגית אמן

פסק הרמ"א (או"ח קכד ז): "וילמד בניו הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן, יש לו חלק לעולם הבא". דבריו מוסדים על דברי הגמרא בסנהדרין (ק"ב): "קטן מאימתי בא לעולם הבא... תנא משום רבי מאיר: משעה שיאמר אמן". על פי זאת דרש רבי אליהו הפהן מאיזמיר בעל 'שבט מוסר' את הפסוק (אסתר ב ז): "ויהי אמן את הדסה היא אסתר בת דוד כי אין לה אב ואם"; כיון שאסתר היא הדסה, "אין לה אב ואם" שילמדוה לעגות אמן, לפיכך: "ויהי אמן את הדסה" - מרדכי דאג לחנכה מקטנותה לעגות אמן (מנחת אליהו פרק לב).

גם פורים בזכות עגית אמן

הקפדתם של מרדכי ואסתר על עגית אמן שזרמה בפסוק: "ויהי אמן את הדסה", היא שעמדה לישראל להגאל בימיהם. ולכך רמזו חכמים באומנם (תיקו"ז מ א): "כל העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה" - רמז לשבעים שנות גלות בית ראשון, שבתוכן היתה תקופת מרדכי ואסתר, שנגאלו מהן בזכות עגית אמן (רא"א קנפולר, קבץ המאור שנה סט קכ"ו).

ויש להוסיף כי 'אמן' ראשי תבות: גם מרדכי אסתר, רמז לכך שגם ימי הפורים נעשה בזכות הקפדתם של מרדכי ואסתר בעגית אמן (גם אני אודך פורים בהקדמה).

אסתר נשאה חן בזכות עגית אמן

עוד אפשר לומר כי בזכות הקפדתה של אסתר על עגית אמן זכתה שיקים בה (שם ב טו): "ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל ראייה". שכן עגית אמן גורמת לנשיאות חן. וכפי שדרשו דורשי רשומות מראשי התבות הפותחות את הפסוק (בראשית יח א): "אם נא מצאתי חן בעיניך" - 'אמן' (קבץ המאור שם).

מלאכי אמן שמרו על אסתר

הקפדתה של אסתר על עגית אמן אף הגנה ושמרה עליה הן מבחינה רוחנית והן מבחינה גשמית בכל המאורעות שעברו עליה בעת שנלקחה לבית אחשורוש. לכך התכוננו בעלי התוספות (תוספות השלם אסתר ב ז) בדורשם את הפסוק: "ויהי אמן את הדסה", כך: "אמן" בגימטריה מלאך, כאלו אמר שהמלאך גדלה". כלומר שאותם מלאכים שנוצרו מעגית אמן של אסתר הם שגדלוה ושמרו עליה בכל צעדיה, וכפי שדרשו חכמים את הפסוק (תהלים לא כד): "אמונים נצר ה'", על אלו המקפידים לעגות אמן ('נוטרי אמן' ח"ב עמ' רפ).

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין ז"ע

רבי יחזקאל לוינשטיין י"ח באדר תשל"ד

המשגיח רבי יחזקאל ב"ר יהודה לוינשטיין נולד בורשה בשנת תרמ"ה. למד בבחרותו ראדוין וקלם. לאחר פטירת רבו, המשגיח רבי ירחם ליובוויץ, נקרא למלא את מקומו כמשגיח בישיבת מיר. בעת מלחמת העולם השנייה גלה עם תלמידי הישיבה לשנחאי. משנחאי הגיע לארצות הברית, ומשם לישראל. כחמש שנים התגורר בירושלים, והיה מוסר שיוחות בביתו ובישיבת מיר. לאחר פטירת המשגיח הרב דסלר, הזמינו הרב כהנמן למלא את מקומו, והוא שמש כמשגיח בישיבת פוניבז' עד לפטירתו.

תלמידו רבי אלחנן יוסף הרצמן כותב כי אחת המעלות שהיו בולטות אצל המשגיח היא 'אמונה חושית', יסוד עליו הרבה לדבר ואף השרישו בלב תלמידיו. 'החזון איש' העיד עליו: "האמונה אצל המשגיח היא ברוה כמו מי שמכניס ידו לאש. וכנתו שכמו שכדי לדעת שהיד נשרפת באש לא צריך הסברים ודברי התעוררות, כן האמונה היתה ברוה ומוחשית בידו" (מופת הדור' בהקדמה).

שכרה של אמן אחת

המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין מסר משמו של הסבא מקלם אמרה נוראה, המביעה של גדל יקרטה ועמק שכרה של המקפידים על עגית אמן: "כדאי לו לאדם להברא ולחיות חיים ארכים ואפלו לסבל גיהנם, בשביל השכר שצפוי לו עבור עגית אמן פעם אחת" (אור יחזקאל' ח"ג עמ' רעה).

אמן על ברכות השחר

המשגיח היה משכים בכל יום לבוא להיכל הישיבה שעה ארפה לפני תחלת תפלת שחרית כדי להתכונן לתפלה. בישיבה היה בחור קבוע שהתבקש לומר לפניו בכל בקר את ברכות השחר כדי שיוכל לענות אמן אחר ברכותיו ('עמוד היראה והעבודה' עמ' 67).